

דו"ח עדכני מטעם עדאלה בנוגע לשימוש השגרתי שעושה הצבא הישראלי באזרחים פלסטינים, בהם קטינים, כמגינים אנושיים

עו"ד רנא עסלי

באוקטובר 2005, כשלוש שנים אחרי שמרכז עדאלה וארגוני זכויות אדם נוספים הגישו עתירה בנושא – בבג"ץ 3799/02 עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל ואח' נגד אלוף פיקוד מרכז (פסק דין מיום 6.10.2005) – אסר בית המשפט הגבוה לצדק באופן מוחלט על השימוש שעושה הצבא הישראלי באוכלוסייה המקומית בשטחים הכבושים כמגינים אנושיים.

בית המשפט ביסס את פסק דינו, שנכתב על ידי נשיאו אז, אהרן ברק, על דיני התפיסה הלוחמתית, שלפיהם אסור לצבא התופס לנצל את האוכלוסייה האזרחית לצרכיו הצבאיים, "לנדב" אותה לשיתוף פעולה או להשתמש נגדה בכפייה גופנית או מוסרית לשם השגת ידיעות.

לפי הפרטים שיובאו להלן, נראה כי בפועל פסק הדין מופר פעם אחר פעם על ידי חיילי הצבא ומפקדיו.

כבר בתחילת 2006, חודשים ספורים לאחר מתן פסק הדין, נתגלו עדויות על המשך השימוש של הצבא באזרחים כממגן אנושי לצרכיו. למשל, מעדות שגבה ארגון בצלם במרס 2006, עולה כי קטין בן 15 מענבתא נוצל על ידי הצבא על מנת לשמש מגן אנושי לחייליו. באירוע שבו זרקו צעירים אבנים לעבר ג'יפ צבאי לקחו חיילים את הנער, הושיבו אותו על החלק הקדמי של הג'יפ, על מכסה המנוע, ואמרו לו כי אם אבן אחת תיגע בהם – הם יירו בו. החיילים אף נסעו בג'יפ בזמן שהנער המבועת נותר על המכסה:

"במרחק של כ-100 מטר ממני ראיתי ג'יפ האמר ולידו עמדו שלושה חיילים. אחד החיילים הורה לי בערבית לגשת אליו. הוא אמר: 'בוא או שאני אירה בך'. חייל אחר כיוון אלי את הרובה שלו. נבהלתי והלכתי אליהם. כשהגעתי לג'יפ, חייל גבוה, עם מבנה גוף בינוני, עור בהיר, התקדם אלי, תפס לי את היד וסובב אותה לאחור, מאחורי הגב שלי. הוא ירה כדור מעל הראש שלי כדי להפחיד אותי. אחר כך החייל דחף אותי על הג'יפ, בצד שמאחורי הנהג, והכניס אותי בכוח לחלק האחורי של הג'יפ. שני חיילים עלו והתיישבו משני הצדדים שלי. במושב הקדמי ישבו הנהג והחייל שתפס אותי קודם. הנהג התחיל לנסוע ברחוב הראשי ועוד לפני שהגענו לתחנת הדלק שבאמצע הרחוב, כמה צעירים זרקו על הג'יפ אבנים. הג'יפ עצר ליד תחנת הדלק והחייל שישב ליד הנהג ירד ממנו. הוא פתח את הדלת הימנית, תפס אותי בבגדים ומשך אותי בכוח מהג'יפ, הושיב אותי על החלק הקדמי שלו ואמר לי בערבית: 'אם אבן אחת תגיע אלינו אני אירה בך'. אחר כך הוא חזר למושב שלו והג'יפ נסע מזרחה ברחוב הראשי, כשאני יושב על החלק הקדמי של הג'יפ. אחזתי במוט שהיה מותקן על מכסה המנוע.

"הג'יפ נסע בערך 150-170 מטרים, עד שהגענו לחנויות של אבו נזיה ג'אדאללה ולבית הקפה אל-אמל. באזור הזה עמדו הצעירים שזרקו את האבנים על הג'יפ. שלושת החיילים ירדו מהג'יפ והנהג נשאר בפנים. החייל שישב ליד הנהג הוריד אותי מהג'יפ והורה לי ללכת לפניו לכיוון הצעירים שזרקו אבנים. הוא תפס נער בן 14. באותו רגע אמא שלי והדוד שלי, מוחמד, הגיעו למקום. דוד שלי דיבר עם הנהג באנגלית והסביר לו שאני הייתי בבית ולא זרקתי אבנים. שאר החיילים התאספו מסביב לדוד שלי וכשהוא גמר לדבר איתם, הם שיחררו אותי.

"עד עכשיו אני זוכר את הפחד שהרגשתי כשהחיילים הכריחו אותי לשבת על החלק הקדמי של הג'יפ. פחדתי שאני אפול או שהאבנים יפגעו בי".

במקרה אחר, שאירע ב-25 בפברואר 2007, השתמש הצבא בנער בן 15 מאזור שכם. החיילים הורו לו להיכנס ראשון לבית, בעוד הם הלכו אחריו וכיוונו את הנשק לראשו. הם הכריחו אותו להיכנס לבית של הדוד שלו והורו לו לומר לאנשים שהיו בבית לצאת החוצה. לאחר מכן הורו לו להיכנס אל הבית ראשון, לפתוח את הדלתות והארונות ולרוקן את תוכן.

"החיילים הובילו אותנו אל הבית של השכן שלנו, אבו אחמד אל-קוסייני, והכניסו את כולנו לחדר אחד. הדלת של החדר היתה פתוחה. שלושה חיילים וכלב עמדו בפתח הבית. אחרי זמן קצר הגיע חייל אל החדר וקרא לאחמד. הוא לקח את אחמד לחדר אחר בבית. אחרי חמש דקות, החייל החזיר את אחמד. אחר כך החייל חזר ולקח אותי למטבח. הוא שאל אותי איפה עומר, אחי הגדול. אמרתי לו שאני לא יודע. הוא שאל כמה פעמים אותה שאלה והכה אותי בצוואר עם היד שלו כל פעם שאמרתי לו שאני לא יודע. החייל איים עלי, 'תגיד לי עכשיו או שאני יורה בך'... החיילים לקחו את אחי ערפה, בן 12, לאחד החדרים. שמעתי אותו בוכה ואומר להם שהוא לא יודע כלום. אחרי חמש דקות הם החזירו אותי לחדר. אחר כך לקחו את מוחמד, בן דוד שלי, והוא חזר אחרי 10-15 דקות.

"החיילים הוציאו אותי מהחדר. חייל אחד אמר לי ללכת לבית שלי. הוא הכריח אותי ללכת ראשון לפני החיילים. שני חיילים הלכו אחרי וכיוונו אלי את הנשק שלהם. המרחק ביני לבינם היה 50 ס"מ. בדרך הוא שאל אותי על הבית של דוד שלי והורה לי לומר לדוד שלי ולמשפחה שלו לצאת מהבית. הלכתי לבית של דוד שלי, שנמצא במרחק של 20 מטרים בערך מהבית שלנו. דפקתי על הדלת. בן דוד שלי, סאמח, פתח את הדלת. אמרתי לו שכולם צריכים לצאת. כל בני המשפחה של דוד שלי יצאו. החייל ערך חיפוש על סאמח ומוחמד. אחר כך החיילים הובילו את כולנו לבית של השכנים, שבו המשפחה שלי היתה עדיין.

"אחרי 15 דקות, אחד החיילים שוב לקח אותי החוצה. לא ידעתי מה הם רוצים או לאן הם רוצים שאני אלך. עמדתי ואז אחד החיילים דחף אותי ואמר לי 'הביתה'. עליתי אל הבית שלי, ושישה חיילים עלו אחרי. הם כיוונו אלי את הנשק שלהם. החייל הראשון דחף אותי כדי שאכנס ראשון אל הבית. נכנסתי ראשון, ואחרי נכנסו החיילים. אחד מהם דחף אותי אל הפינה של החדר, ואז ירה לתוך הבית. נורו 5-6 יריות בתוך הבית ואז הורו לי להיכנס אל החדרים ומעט זמן אחר-כך הם נכנסו אחרי. החיילים הורו לי לפתוח את הארונות ולהוציא את מה שבתוכם. ביקשתי מהחיילים שיתנו לי לחזור למשפחה שלי, אבל החייל אמר לי 'שששש... תישאר פה'. אחר כך החיילים הובילו אותי לבית של דוד שלי, אבו סאמח, כדי לפתוח את החלונות. החיילים לא נכנסו איתי לבית. אחר-כך הם החזירו אותי לבית של השכנים ולמשפחה שלי. הייתי עם החיילים במשך חצי שעה בערך".

במקרה נוסף באותו אזור היתה מעורבת ילדה בת 11. החיילים איימו עליה כי יעצרו אותה, אם לא תסייע להם למצוא בית שיש בו חמושים. מרוב פחד, הילדה הצביעה על בית נטוש והחיילים הכריחו אותה ללכת איתם אל הבית ולהיכנס לתוכו ראשונה. אחר כך ביקשו ממנה להיכנס לחדרים ולהסביר להם מה יש שם:

"החייל אמר לי בערבית 'את מכירה את הבתים?' אמרתי לו שאני לא יודעת כלום. אני נשארתי בבית ושולחת את אחי הקטן, חמזה בן הארבע, כדי לקנות לי סוכריות. הוא אמר לי 'איך את שולחת אותו, הוא קטן?' אמרתי לו שהחנות קרובה. הוא אמר לי 'אחותך חנאן סיפרה שאת יודעת כל דבר'. אמרתי לו, 'איזה דברים? אחותי לא יודעת כלום מהחיים שלה'. הוא אמר לי 'את יודעת איפה הבתים של הצעירים שיורים עלינו ואת יודעת באיזה מנהרות הם מסתתרים'. אמרתי לו שאני לא יודעת. הוא אמר לי 'את שקרנית, ואני אקח אותך לכלא. תושיטי את הידיים שלך!' משכתי את הידיים שלי לכיוון החזה ופחדתי מאוד שיעצרו אותי ולא אראה יותר את אבא. אמרתי לו, 'אני מכירה בית נטוש ליד הבית של ג'ודאללה'. החייל שאל איפה זה וניסיתי להסביר לו, אבל הוא כנראה לא הבין את מה שאמרתי לו. החייל דיבר בתוקפנות, בקול עבה. הוא היה נמוך ושחום.

"בינתיים יצאו לחצר כ-20 חיילים. החייל אמר לי 'אנחנו לא מכירים את הבית, בואי אתנו כדי להראות לנו אותו'. אמרתי לו 'מה אתם רוצים ממני, סיפרתי לכם על הבית'. הוא אמר לי 'אל תפחדי, אנחנו איתך'. החייל סימן לי לרדת ואני ירדתי מהבית וירדתי במדרגות המובילות אל השכונה שלנו, אל-עטעוט. החיילים הלכו מאחורי. החייל הלך עם נשק מכוון קדימה ואמר לי 'לאט, לאט, אל תפחדי, אנחנו איתך'.

"אחרי 50 מטרים הגענו למדרגות הכניסה של בית נטוש. החייל שאל אותי 'מה יש פה?' ואמרתי לו שאני לא יודעת. אמרתי לו 'זה הבית, אני לא יודעת על בית אחר, תן לי לחזור הביתה'. שלושה חיילים ליוו אותי הביתה. הפעם, החיילים הלכו מלפנים ואני מאחור. החייל לא החזיר אותי אל החדר שבו היתה המשפחה. הוא עיכב אותי בחדר אחר שהיו בו 12 חיילים שאכלו. אחד החיילים נתן לי חתיכת ביסקוויט.

"אחרי כמה דקות, החייל שדיבר בערבית חזר. הוא סימן לי לגשת אליו. הוא עמד ליד הדלת של החדר. ניגשתי אליו ואמרתי לו 'מה אתה רוצה, הרי סיפרתי לכם על הבית, מה אתה רוצה?' הוא אמר לי 'אל תפחדי, אנחנו איתך'. הוא הורה לי ללכת לכיוון הבית. שלושה חיילים הלכו מאחורי. כשהגענו אל הבית היו שם הרבה חיילים. החייל הורה לי להיכנס לבית ונכנסתי. החיילים נכנסו אחרי. הבית היה חשוך והחיילים האירו אותו בפנסים. היו שם חדרים נעולים ומטבח. החייל שאל אותי מה זה כאן ואמרתי לו שזה מטבח. הוא שאל אותי על המדרגות של הבית המובילות אל הגג. הראיתי לו אותן והחיילים עלו על הגג ואחר כך חזרו. אחר כך, הוא אמר לי 'תודה, אבל אל תספרי לאף אחד'."

ב-2007 התקבלו עדויות נוספות על שימוש באזרחים כבמגן אנושי. למשל, ב-10 במרס 2007 הוציאו חיילים אנשים מבתי עסק בכפר סעיר והשתמשו בהם כמגן אנושי, התעללו בהם ולאחר מכן עצרו אותם. ב-15 במאי 2007 נעשה במג'די ג'אנם שימוש כזה על ידי הצבא והוא אף נפצע אז.

ב-11 במרס 2007, ועל רקע המקרים לעיל, פנה מרכז עדאלה במכתב למשנה לפרקליט המדינה, שהתבקש להסביר אם בכוונת המדינה לנקוט הליכים כלשהם נגד האחראים להפרות פסק הדין.

בתשובתו למכתב מרכז עדאלה הודיע המשנה, כי הפרקליט הצבאי הראשי הורה למשטרה הצבאית החוקרת לפתוח בחקירה לבדיקת הטענות שהעלה המרכז במכתבו.

ב-18 באוקטובר 2007 פורסם בכלי התקשורת, כי תת אלוף יאיר גולן, מפקד כוחות צה"ל בגדה, ננזף על ידי הרמטכ"ל וקידומו עוכב לתשעה חודשים לפחות, בשל מעורבותו בהפעלת נוהל מגן אנושי בשטחים, בהסתמך על חוות דעתו של הפרקליט הצבאי הראשי.

מיד לאחר מכן פנה מרכז עדאלה במכתב נוסף אל הפרקליטות הצבאית ופרקליטות המדינה, בדרישה לחקור את התקריות ולפרסם את תוצאות החקירה והצעדים העונשיים שנקטו, שכן הצעדים העונשיים הנזכרים לעיל אינם מספיקים. המרכז דרש עוד, כי יופצו הנחיות שיבהירו לחיילים שהשימוש באזרחים כ"מגן אנושי" הוא בלתי חוקי.

בתשובתו למכתב דחה הפרקליט הצבאי את טענות מרכז עדאלה. הפרקליט טען כי בעקבות פסק הדין מ-2005 הוצאו פקודות והנחיות מתאימות לדרגים הפיקודיים והמבצעיים, וכי קיימת מודעות להן. הוא טען כי המקרים הנזכרים במכתב של עדאלה הם בגדר חריג.

לאורך כל התקופה, וחרף טענותיו של הפרקליט הצבאי, המשיכו העותרים לקבל דיווחים ועדויות נוספים על המשך השימוש באזרחים כמגן אנושי. הדבר הגיע לשיאו במהלך המתקפה על עזה, או המבצע הצבאי "עופרת יצוקה".

להלן חלק מהמקרים שאירעו בזמן המתקפה:

עבאס אחמד איבראהים חלאווה:

הודעה מיום 26.1.2009 של **עבאס אחמד איבראהים חלאווה**, יליד 3.1.1949, תושב בית לאהיה שברצועת עזה, ואשר נעצר במבצע הצבאי "עופרת יצוקה" מתאריך 5.1.2009 עד 12.1.09:

"אני סובל מאסטמה קשה... ביום 5.1.2009, בשעה 00:05, כאשר הייתי בבית שבשכונת אלאסראא בבית לאהיה שברצועת עזה, פרצו חיילים לתוך הבית, הקיפו אותי וקצין צבא שפיקד עליהם הורה לי להוריד את כל הבגדים, וכך עשיתי, הורה לי להסתובב, וכך עשיתי, ולאחר מכן הורה לי להתלבש, וכך גם עשיתי. החיילים הורו לי לפתוח את הדלת האחורית של הבית, הוציאו אותי והושיבו אותי ליד דלת הבית של שכני, 'עבד אלעזיז בח'ית', כבלו את ידי מאחורי הגב, כבלו את רגלי וכיסו את עיני. החיילים התחילו לחקור אותי על מקום המנהרות וטילי הקסאם של חמאס. עניתי להם שאין לי מושג על מה אתם מדברים. אחרי רבע שעה הורה לי אחד החיילים לקום, תפס אותי מהחולצה והורה לי להתחיל ללכת, כאשר נשקו מופנה אלי. הרגשתי שאנחנו עולים על המדרגות של הבניין. לאחר מכן הורה לי החייל לעצור, וחייל אחר שחרר את הרגליים שלי והוריד את הכיסוי מהעיניים שלי. ראיתי שאני נמצא בביתו של השכן שלי, 'המהנדס אבו שאדי דהמאן'. בתוך הבית היו 15 קצינים וחיילים מפוזרים בכל מקום בבית. אז קצין אחד התחיל לחקור אותי על המנהרות והטילים של חמאס. לאחר מכן החיילים כיסו את העיניים שלי, החזיקו אותי, הפנו את נשקם לגב שלי והראש שלי והורידו אותי במדרגות אל מחוץ לבניין. הלכנו ברחוב למשך שעתיים והחיילים קראו לבעלי הבתים וירו אש. החיילים נכנסו, כאשר הם גוררים אותי ומכסים את העיניים שלי, לחמישה בתים, ולא מצאו אף אחד. החיילים הלכו בשלושה רחובות ארוכים מאוד. הייתי שומע מהחיילים רק את המילים תעצור-תמשיך..."

מגדי אלעבד אחמד עבד ראבו:

הודעת **מגדי אלעבד אחמד עבד ראבו**, יליד 6.3.1969, תושב עזבת עבד ראבו – ג'באליה שברצועת עזה:

"ביום שני, 5.1.2009, הייתי בבית שלי שנמצא בכביש הראשי בעזבת עבד ראבו, ליד מסגד צלאח אלדין – מזרח ג'באליה שברצועת עזה. בשעה 9:30 בבוקר באותו יום שמעתי דפיקות חזקות בשער הראשי של הבית. כאשר יצאתי לבדוק מה קורה, ראיתי חיילים ממוקמים בקומה השנייה של המסגד ומכוונים את הנשק שלהם לעברי. לאחר שהתקרבת יותר לכיוון השער, הבחנתי שהחיילים עומדים מאחורי בחור בגיל העשרים ומשתמשים בו כדי להגן על עצמם. כאשר התקרבת יותר לכיוון החיילים, הזיזו את הבחור הצדה והפנו את נשקם אלי. החיילים ביקשו ממני להוריד את הבגדים שלי, וכך עשיתי... החיילים שאלו אותי אם יש עוד מישהו בבית, עניתי בשלילה ואז אחד החיילים החזיק בצוואר שלי מאחורה וביקש ממני להתקדם לכיוון הבית. שלושה חיילים הלכו מאחורי והיו צועקים בערבית 'יאללה! החיילים נכנסו לבית והסתובבו בכל החדרים. אחר כך החיילים עלו לגג והתחילו לחפש בשוכי היונים. לאחר מכן החיילים שאלו אותי על בעל הדירה הסמוך ועניתי שהבית שייך לבן דודי חאתם עבד ראבו. לאחר חמש דקות החיילים העלו את אשתי, בתי פרח בת 14 חודשים ובני עלא לגג, ושאלו אותם אותה שאלה לגבי הבית של חאתם עבד ראבו. אשתי ובני עלא ענו לחיילים שזה אכן הבית של חאתם עבד ראבו והורידו אותם. אחר כך החיילים הביאו פטיש וביקשו ממני לעשות חור בקיר שבין הדירה שלי לדירה של בן דודי. אחרי זמן קצר הביאו לגג את הבחור שהיה איתם בהתחלה. כאשר סיימתי את החור בקיר, החיילים ביקשו ממני, כשהם מפנים את הנשק אלי, לעבור דרך החור שעשיתי בקיר, והם עברו אחרי... אחד החיילים ירד במדרגות בזהירות והיה מסתכל לכל עבר, ואז שני חיילים תפסו את הצוואר שלי בחוזקה והורו לי ללכת אחרי החייל... לאחר מכן החיילים לקחו אותי ואת הבחור אל מחוץ לבניין, והתחילו ללכת כאשר הם גוררים אותנו. החיילים נכנסו למסגד צלאח אלדין. במסגד היו שלושים חיילים אחרים. החיילים ירו לכל עבר, היה קול חזק של ירי. החיילים העמידו את הבחור במסגד כאשר ידיו כבולות, והושיבו אותי בחלק הדרומי של המסגד לאחר שכבלו את ידי ורגלי. החיילים עשו חור באחד מקירות המסגד ויצאו ממנו ולקחו אותי והבחור איתם. החיילים שחררו את הידיים והרגליים שלי, אבל השאירו את הידיים של הבחור כבולות. עברנו מבית לבית."

אחר כך יצאנו לדרך עפר והושיבו אותי ואת הבחור תחת עץ בדרך. החיילים היו מסביבנו והיו מסתכלים לכל עבר. הבחור סיפר לי שהחיילים השתמשו בו כמגן אנושי מאז שעצרו אותו ביום 4.1.2009... לאחר מכן החיילים לקחו אותי לביתו של ג'ומעה עבד ראבו. בדירה היו הרבה חיילים והם ביקשו ממני לגשת לבית בשכונה שבו היו חמושים והחיילים הרגו אותם, להוריד לחמושים את הבגדים ולהביא את נשקם. אבל אני סירבתי להיענות לבקשת החיילים. ואז ניגש אלי הקצין ואמר לי: תעשה מה שמבקשים ממך בלי להתווכח. הקצין דחף אותי אל מחוץ לבית ונתן לי בעיטה בתחת. הלכתי כ-200 מטר עד שהגעתי לבית שבו נמצאים החמושים וראיתי שהוא הרוס. חזרתי לקצין ואמרתי לו שהבית הרוס ואני לא יכול להיכנס, ואז הקצין הורה לי לעבור דרך החור שעשיתי בגג הבית שלי כדי להגיע לבית ההרוס. עליתי לגג ונכנסתי לבית ואז פגשתי שלושה חמושים מחמאס. החמושים אמרו לי לחזור לחיילים ולהגיד להם את אשר ראיתי. החיילים התחילו לשאול אותי על המספר של החמושים, סוג הנשק שהם מחזיקים וכו'... אחד החיילים אמר לי שהחיילים הרגו את החמושים וביקש ממני ללכת ולהביא אותם. נכנסתי לדירה וראיתי שאחד החמושים נפצע קשה ושני החמושים האחרים לא קרה להם כלום. חזרתי לחיילים ואמרתי להם מה שראיתי ואז התחילו להכות אותי ולבעוט בכל חלקי גופי... אחר כך הקצין אמר לי שחיל האוויר הפציץ את הבית, לך תבדוק אם החמושים נהרגו או לא. אמרתי לקצין שהמצב שם מאוד קשה. הקצין ענה לי, אתה חייב ללכת ולבדוק. החיילים האירו את המקום. נכנסתי לבית שהיה הרוס לגמרי ומצאתי את החמושים מתחת להריסות... למחרת, ביום שלישי בבוקר, לקחו אותי החיילים. הלכנו באחד הרחובות ואחרי זמן קצר הושיבו אותי מתחת לעץ. שמעתי את אחד החיילים קורא לחמושים ברמקולים ומבקש מהם להיכנע. אחר כך החיילים נכנסו לבית של משפחת זידאן, לקחו שני בחורים, אחד היה ממשפחת זידאן והשני היה גמאל אלקתרי, והחיילים ביקשו מהם לצלם את המקום שבו נמצאים החמושים. שני הבחורים סירבו ואז החיילים התחילו להכות אותם ובסוף הכריחו אותם לצלם את המקום שבו נמצאים החמושים. שני הבחורים ניגשו למקום וצילמו את החמושים שהיו מתחת להריסות של הבית... לאחר מכן החיילים לקחו אותי מבית לבית והכריחו אותי לעשות חורים בקירות של הבתים. החיילים השתמשו בי כמגן אנושי והכריחו אותי ללכת לפניהם מבית לבית..."

ראגי מסבאח עבדאללה עבד ראבו:

הודעת ראגי מסבאח עבדאללה עבד ראבו, בן 23 שנים, תושב עזבת עבד ראבו – ג'באליה שברצועת עזה:

"נעצרתי ביום 5.1.2009. החיילים לקחו אותי ועוד שני בחורים ששמן ראמי וחאמד. החיילים כבלו אותנו והפנו את נשקם אלינו. לקחו אותנו לביתו של אכרם עאיש עבד ראבו. שם הוחזקנו במשך כ-20 דקות כורעים על ברכינו, ראשינו ברצפה ונשק מופנה אלינו על ידי החיילים. לאחר מכן עברנו לעוד מספר בתים של תושבי השכונה, כאשר אני ועוד תשעה אנשים נכנסים לבתים לפני החיילים ובהוראתם.

"ביום 7.1.2009 לפנות בוקר העבירו אותנו החיילים לכוח שהיה ליד טנקים שהיו ממוקמים קרוב לעזבת עבד ראבו. עשינו את הדרך בהליכה לכיוון הטנקים כאשר נשקי החיילים מופנים אלינו. הועלינו לטנק, אני, חאמד וראמי. בטנק היו ארבעה חיילים. אינני יכול להעריך כמה ארכה הנסיעה בטנק..."

ע.א.נ.א.ל.א.:

הודעת ע.א.נ.א.ל.א. בן 16 שנים, תושב שכונת אלעטאטרה שברצועת עזה. "במהלך המבצע הצבאי 'עופרת יצוקה' החיילים עמדו בפתח בית המשפחה שלי, הפנו את נשקם אלי, העמידו אותי אל מול הקיר ליד הרבה עצורים אחרים, הורו לי להרים את הידיים וחיפשו עלי. אחר כך כבלו אותנו ביחד והיינו כמו שרשרת בני אדם ארוכה. אחד החיילים נתן לי בעיטה ברגלו. לאחר שעתיים של עמידה מול הקיר, הורו לנו החיילים להתחיל בהליכה לכיוון דרום. עצרנו ליד ביתו של חליל אלעטאר, במרחק עשרה מטרים מבית המשפחה שלי. החיילים הכניסו אותנו לאחד החדרים והשאירו אותנו עד שעות הערב. אחר כך כיסו את העיניים

שלנו והורידו אותנו למקום שקרוב לביתו של חליל אלעטאר, שם הורידו את הכיסוי מהעיניים של כל העצורים. פתאום היה פיצוץ גדול ואז החיילים החזירו אותנו לבית של חליל אלעטאר וכיסו פעם נוספת את העיניים שלנו. לאחר 10 דקות הוציאו אותנו מהבית, לקחו אותנו לאדמה חקלאית והושיבו אותנו באדמה החקלאית עד שעות הבוקר... החיילים הושיבו אותנו בבור שחפרו הטנקים, שמעתי את קול המנוע של הטנקים וכלי הרכב הצבאיים שהסתובבו קרוב אלינו. נשארנו באותו בור ארבעה ימים ושמענו את ההפגזות והירי. החיילים הביאו כמעט 100 אנשים והושיבו אותם לידנו באותו בור..."

מייסא א-סמוני:

הודעתה של **מייסא א-סמוני**, בת 19, תושבת שכונת א-סמוני שברצועת עזה. "החיילים אמרו לנו שהם ישחררו אותנו וישאירו רק את מוסא ואת דוד שלו עימאד, למקרה שיבואו אנשי חמאס. הבנתי שהם התכוונו להשתמש בהם בתור 'מגן אנושי'. הם הורו לנו לצאת מהבית והלכנו ברחוב מרחק של 400-500 מטרים עד שמצאנו אמבולנס. האמבולנס לקח אותי ואת הבת שלי לבית חולים א-שיפאא. שאר בני המשפחה המשיכו ללכת ברחוב. מאוחר יותר כמה מהם הגיעו גם כן לבית החולים".

עבד אלכרים מוסטפא סאלח ובנו הקטין א':

חלק מהודעתם של מר עבד אלכרים סאלח, בן 43, ובנו הקטין א', בן 14, תושבי ג'באליה.

"ביום 4.1.2009, בסביבות השעה **14:00**, בזמן שישבתי עם בני משפחתי לאכול ארוחת צהריים בביתי **שבעזבת עבד ראבו**, פרצו חיילי הצבא את דלת ביתי ונכנסו לתוך הבית כ-20 חיילים... לאחר מכן הוציאו אותי מחוץ לבית ואמרו לי למסור לאשתי וילדי ללכת לכיוון ג'באליה... הצבא הישראלי **עצר אותי ואת בני**, אמין, בן 14. החיילים כבלו את ידי וידי בני אמין באזיקונים מפלסטיק... **למשך 10 ימים החיילים השתמשו בי ובבני כמגינים אנושיים** והיו מכריחים אותנו להיכנס לבתים של אנשים כדי לחפש שם אם יש אנשים בבית, לאחר שהיינו יוצאים מהבית היו החיילים מכניסים כלב לתוך הבית ולאחר מכן היו נכנסים לתוך הבית.

"לאורך כל התקופה הזו היינו מובלים אני ובני עם החיילים ובלילה הן מחזירים אותנו לישון בביתו של אסמעיל דבהאן, **במהלך 10 הימים האלה הכניסו אותנו החיילים לאין ספור בתים**... נכנסים לבתים, מחפשים בהם ופותחים את הדלתות ואת החלונות.

"לאחר 10 ימים, כיסו את עינינו והכניסו אותנו אזוקים לתוך טנק. בתוך הטנק היו כשישה חיילים ולאורך כל הנסיעה **החיילים היו מכים אותנו** בקסדות שלהם על הראש והגב... לאחר מכן החזיקו אותנו במעצר במוצב צבאי בשם זיקים, ושם היתה גם הפעם הראשונה אשר התקלחנו אני ובני. ביום החמישי במוצב זיקים שחררו החיילים את בני ואני הועברתי לכלא קציעות... הפעם הראשונה שהעבירו אותי לבית משפט בבאר שבע היתה ב-24.2.2009 והדיון נדחה בשבוע. שם נטען שאני לוחם בלתי חוקי ושהחומר נגדי הינו חסוי..." [ההדגשות הוספו].

סמיר אלעטאר ובנו הקטין ח':

הודעת מר **סמיר אלעטאר**, בן 39, ובנו הקטין ח', בן 10, מבית לאהיה. "כאשר לקחו אותי מהבית שלי ביחד עם שמונה עצורים נוספים לביתו של חליל אלעטאר, החיילים אזקו אותנו באזיקי פלסטיק, הורו לנו להחזיק ידיים וללכת בשרשרת כאשר הגב שלנו לחיילים. כלומר היינו **הולכים ברוחב**. בביתו של חליל הפרידו בינינו וכבלו את ידי מאחור באזיקי פלסטיק. לא כיסו את העיניים שלי. "החיילים לקחו אותי לחדר, **הורו לי לשבת על הרצפה והתחילו לירות לכיוון הבתים**. לא היו יריות לכיוון החיילים. **כל מי שהיה בחוץ היה יכול להבחין בקלות שאנחנו נמצאים בחדר ליד החיילים**.

"לאחר זמן מה כיסו את העיניים שלי ושל כל העצורים. יצאנו מהבית, החיילים שהיו הולכים על המדרכה הורו לנו ללכת אחד אחרי השני באמצע הכביש, כאשר כל עצור היה מחזיק בבגדים של העצור שלפניו. בזמן הזה החיילים היו יורים לכיוון הבתים. שמעתי אותם מדברים בעברית ויורים לכל עבר.

"החיילים לקחו אותנו למקום שבו נחפר, מבעוד מועד, בור גדול, ושם החזיקו אותנו ביחד עם 70 עצורים למשך שלושה ימים, היינו מוקפים בגדרות תיל. נתנו לנו לאכול רק פעם אחת וזה היה ביום השני למעצר, נתנו לנו שתי פרוסות לחם ונקניק. נתנו לנו מים פעם אחת או פעמיים ביום. לא היתה גישה לשירותים, ומי שנזקק לכך היה עומד בצד ועושה את צרכיו".

ביום 8 באפריל 2009, לאור העדויות הרבות שהצטברו בידי מרכז עדאלה, הכוללות מידע על שימוש שעשה הצבא באזרחים פלסטינים כ"מגינים אנושיים" במתקפה על עזה, שוגר מכתב לשר הביטחון, אהוד ברק, וליועץ המשפטי לממשלה, מני מזוז, שבו ביקש המרכז לפתוח בחקירה נגד החיילים אשר ביצעו את המעשים הבלתי חוקיים המתוארים בעדויות ונגד מפקדיהם ולהעמיד את האחראים לדין. במכתב האמור דווח על שישה מקרים של שימוש באזרחים כ"מגן אנושי".

בתגובה למכתב של העותרים העביר מר רז נזרי, עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה, את מכתבנו לטיפול הפרקליטות הצבאית.

בהעדר תשובה נוספת ממערכת הביטחון, ומשלא ראה מרכז עדאלה כל סימן ולו להתחלתה של חקירה, נשלח ב-18 ביוני 2009 על ידי המרכז מכתב נוסף לפרקליט הצבאי, לשר הביטחון וליועץ המשפטי לממשלה, אשר כלל דיווח על שני מקרים נוספים של שימוש באזרחים כמגן אנושי. דובר באב ובבנו הקטין בן ה-14. בפנייה התריע מרכז עדאלה, כי השימוש באזרחים נהיה דפוס סיסטמי, וכי בהעדר כל פעולה למניעה, חקירה והעמדה לדין של המבצעים, צפויים הנמענים להליך לפי פקודת ביזיון בית המשפט.

ב-22 ביוני 2009 מסר הפרקליט הצבאי במכתבו למרכז עדאלה, כי עם סיום בדיקת המקרים הנזכרים, יעדכנו.

ביום 6 ביולי 2009 נשלח מכתב נוסף לפרקליט הצבאי, עם עדויות חדשות של אזרחים, שבו מועלות טענות נוספות וחדשות על שימוש שעשו בהם חיילי הצבא כמגן אנושי. המרכז ביקש את התייחסות הצבא.

ב-6 ביולי 2009 יצרה המשטרה הצבאית קשר טלפוני עם מרכז עדאלה וביקשה לתאם פגישה עם שלושה מהקורבנות אשר דווח עליהם, על מנת שתיגבה מהם עדות. בתאריך 13 ביולי נפגשו שלושת הקורבנות עם חוקרת מצ"ח, במחסום ארז, שם הם נתנו עדות נוספת על מה שעבר עליהם במהלך המבצע.

עד היום טרם נתקבלה תשובה עניינית על המשך החקירה ועל הצעדים שהצבא עומד לנקוט נגד המעורבים כתוצאה מהעדויות האלה.

על הצבא לכבד את פסיקת בג"ץ, להנחות את מפקדיו להעביר את האיסור שנקבע לחיילים בשטח ולהבהיר להם כי אסור בהחלט להשתמש באוכלוסייה האזרחית כבמגינים אנושיים. שימוש כזה הוא הפרה חמורה של אמנת ז'נבה הרביעית ועל כן הוא פשע מלחמה לפי חוקת רומא. על הפרקליטות לבצע חקירה עצמאית ובלתי תלויה בכל המקרים ולהעמיד לדין את מפירי החלטת בג"ץ, לרבות הדרגים הבכירים.